

@Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permisea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

@The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 412 din 20 iunie 2012
Emitent CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A TREIA

HOTĂRÂREA
din 3 mai 2011, definitivă la 3 august 2011,
în Cauza Sipoș împotriva României

Strasbourg

(Cererea nr. 26.125/04)

Hotărârea a devenit definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În Cauza Sipoș împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), statuând într-o cameră compusă din Josep Casadevall, președinte, Corneliu Bîrsan, Egbert Myjer, Ján Šikuta, Ineta Ziemele, Nona Tsotsoria, Kristina Pardalos, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu la 5 aprilie 2011,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află Cererea nr. 26.125/03 îndreptată împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, doamna Maria Sipoș (*reclamanta*), a sesizat Curtea la data de 24 mai 2004 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamanta este reprezentată de Antonie Popescu, avocat în București. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La data de 16 martie 2009, președintele Secției a treia a hotărât să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu prevederile art. 29 paragraful 1 din Convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cererii vor fi examinate împreună de camera căreia îi fusese repartizată cererea.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamanta s-a născut în 1949 și locuiește în București. Aceasta este jurnalistă, scriitoare și traducătoare.

5. Reclamanta a fost angajată realizatoare de emisiuni la Societatea Română de Televiziune (SRTV). Din octombrie 2001, a primit sarcina de a realiza și a prezenta o emisiune culturală intitulată „Eveniment“, difuzată pe canalul public național România 1.

6. La data de 19 decembrie 2002, reclamanta a fost informată în scris de către directorul canalului național că nu va mai prezenta emisiunea sus-menționată și că a fost înlocuită de un membru din echipa ei. La 20 decembrie 2002, reclamanta a depus la președintele-director general al canalului o contestație a deciziei adoptate împotriva sa și a solicitat o întrevvedere pe această temă. Nu s-a dat curs cererii sale.

7. În lipsa unei explicații privind înlocuirea sa și a unui răspuns la contestația sa, reclamanta a făcut mai multe declarații presei, făcând aluzie, în special, la reinstituirea cenzurii în cadrul televiziunii publice.

8. La data de 20 ianuarie 2003, biroul de presă al SRTV a transmis un comunicat de presă, care a fost preluat de 6 jurnale naționale. Comunicatul includea o prezentare a faptelor, precum și o motivare a înlocuirii reclamantei din funcția de prezentatoare a emisiunii în cauză, bazată în special pe probleme de audiență. Urmau mai multe comentarii asupra situației, cele contestate de reclamantă precizând următoarele:

„Regretăm că Mariana Sipoș, al cărei discernământ este probabil alterat din cauza stării sale emoționale marcate de probleme de familie cunoscute, este victima manipulărilor politice.

De altfel, chiar în cadrul instituției a devenit un angajat cu probleme, nerespectând regulamentul intern și având relații conflictuale cu colegii săi. (...)

În mod normal, dacă doamna Sipoș ar fi dorit să susțină prin activitatea sa misiunea de serviciu public a televiziunii, ar fi putut căuta o soluție amiabilă la conflict făcând apel la superiorii săi ierarhici.

Potrivit regulamentului intern al SRTV, exprimarea în public, prin orice mijloc mediatic, a unei opinii critice la adresa serviciului public de televiziune fără a folosi în prealabil drepturile care sunt garantate la nivel ierarhic constituie o faptă disciplinară și poate conduce la concedierea angajatului în cauză.

Deși conducerea instituției ar fi putut pune în aplicare această dispoziție, aceasta a dat dovadă de înțelegere și a ținut seama de situația delicată în care se află doamna Sipoș, renunțând la a urma această cale.

Rămâne de văzut dacă acest comportament se va dovedi greșit în viitor (...).”

9. La data de 30 ianuarie 2003, Comisia de etică și arbitraj din cadrul SRTV l-a informat pe N.V., directorul general al SRTV, că reclamanta nu respectase statutul de jurnalist al SRTV, încălcând regulamentul și organizarea instituției menționate. Comisia de etică a considerat că decizia de înlocuire a reclamantei nu constituia un act de cenzură și că dreptul la exprimare al acesteia nu a fost încălcat.

10. Prin scrisoarea din 12 februarie 2003, redacția în care reclamanta își desfășura activitatea a propus serviciului juridic al SRTV sancționarea reclamantei prin retrogradarea în funcția de redactor pe o perioadă de 3 luni. Niciun element aflat la dosar nu indică faptul că reclamanta a fost retrogradată.

11. La 20 martie 2003, reclamanta a depus la Judecătoria Sector 1 din București o plângere penală împotriva lui N.V. și a C.D.I., coordonatoarea biroului de presă din SRTV, acuzându-i pe amândoi de insultă și calomnie.

12. Aceasta se plângea că respectivul comunicat de presă conținea afirmații false care aduceau atingere onoarei sale, reputației sale profesionale și dreptului său la imagine în calitate de jurnalistă, scriitoare și traducătoare. Astfel, în opinia sa, faptul că a fost prezentată opiniei publice ca victimă a unor manipulări politice constituia o calomnie de natură să aducă atingere prestigiului său profesional în cadrul serviciului public de televiziune, a cărui independență era prevăzută prin lege. Aceasta a mai arătat că expresia „stării sale emoționale marcate de probleme de familie cunoscute” insinua că avea probleme în viața privată, iar faptul că i s-a atribuit un „discernământ alterat” era o insultă și prejudicia imaginea sa de persoană publică. Aceasta a mai adăugat că afirmația conform căreia era o „angajată cu probleme” aducea o gravă atingere bunei desfășurări a activității sale în cadrul SRTV.

13. Potrivit reclamantei, persoanele pe care le acuza de insultă și calomnie încălcaseră art. 8 din Convenție, precum și dispozițiile din statutul jurnaliștilor de televiziune, care garantau dreptul la respectarea vieții private și de familie.

14. Partea interesată s-a constituit parte civilă și a solicitat 500 de milioane de lei cu titlu de daune morale. În acest sens, partea respectivă a subliniat că publicarea expresiilor menționate anterior în jurnalele difuzate la scară națională, precum și la nivel internațional prin intermediul site-urilor lor de internet era de natură să îi cauzeze prejudicii grave la nivel național, dar și internațional, unde era cunoscută ca jurnalistă și scriitoare.

15. Instanța i-a audiat pe N.V. și pe reclamantă. La 12 iunie 2003, N.V. a precizat că își asuma conținutul comunicatului de presă, care nu era, în opinia sa, de natură să aducă atingere reputației și demnității reclamantei, ci constituia o reacție necesară la afirmațiile sale, conform cărora televiziunea cenzurase anumite emisiuni. Acesta a mai precizat că reclamanta suferea de o depresie, că lua medicamente pentru vindecare și că era posibil ca expresia

„discernământ alterat“ să le fi fost inspirată autorilor comunicatului de presă chiar de către afirmațiile părții civile.

16. Prin Hotărârea din 26 iunie 2003, judecătoria i-a achitat pe N.V. și C.D.I. pe motiv că nu acționaseră cu intenția de a o insulta sau calomnia pe reclamantă, ci pentru a exprima poziția oficială a SRTV în privința acuzațiilor de cenzură proferate de persoana în cauză. Instanța, reținând că în speță nu se întruniseră condițiile răspunderii civile delictuale, a respins cererea de despăgubire.

17. Reclamanta a formulat recurs la Tribunalul București, care, apreciind că N.V. și C.D.I. nu acționaseră cu rea-credință, l-a respins prin Hotărârea definitivă din 3 decembrie 2003. În părțile relevante din hotărâre se precizează următoarele:

„(...) La 20 ianuarie 2003, biroul de presă al SRTV a transmis un comunicat de presă, conținând expresii defăimătoare la adresa părții civile, care a fost difuzat integral în mai multe jurnale.

Din analiza probelor, rezultă că acest conflict dintre [reclamantă] și reprezentanții canalului național a fost cauzat de comportamentul [reclamantei], în calitatea sa de realizatoare a emisiunii culturale «Eveniment», care timp de o săptămână nu a predat casetele video conținând emisiunile realizate, încălcând astfel regulamentul Comisiei de etică și arbitraj din cadrul canalului public.

Conținutul comunicatului de presă care face obiectul plângerii penale nu conține elementele constitutive ale infracțiunilor de insultă și calomnie pretins a fi comise de inculpați.

Lipsa intenției directe a inculpaților rezultă din atitudinea acestora, care nu au acționat cu rea-credință, ci cu intenția de a exprima o poziție oficială a canalului public în raport cu acuzațiile formulate împotriva acestuia (...).”

II. Dreptul și practica interne relevante

18. Dispozițiile relevante din Codul penal român în materie de calomnie, astfel cum erau în vigoare la data faptelor, precum și modificările legislative ulterioare sunt descrise în Hotărârea *Boldea împotriva României*, nr. 19.997/02, pct. 16-19, CEDO 2007-... (extrase).

19. Prin Decizia nr. 62 din 18 ianuarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 12 februarie 2007, Curtea Constituțională a României a declarat neconstituțională legea de abrogare a art. 205-207 din Codul penal privind insulta și calomnia, pe motiv că reputația persoanelor, astfel cum este garantată de Constituție, trebuia protejată în mod imperativ prin sancțiuni de drept penal.

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 din Convenție

20. Reclamanta susține că autoritățile interne nu și-au îndeplinit obligațiile pozitive pentru apărarea dreptului său la respectarea reputației sale și a vieții private împotriva afirmațiilor cuprinse în comunicatul de presă din 20 ianuarie 2003, astfel cum decurg din art. 8 din Convenție, formulat astfel:

”1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului și a corespondenței sale.

2. Nu este admisă ingerința unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât dacă aceasta este prevăzută de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”

A. Cu privire la admisibilitate

21. Fără a invoca expres o excepție de tardivitate, Guvernul solicită precizări referitoare la data introducerii cererii, dat fiind că formularul cererii a fost primit la Curte la 13 septembrie 2004, în timp ce decizia internă definitivă datează din 3 decembrie 2003.

22. Curtea constată că scrisoarea prin care a fost formulată cererea a fost întocmită de reclamantă la 21 mai 2004, pusă la poștă la 24 mai 2004 și primită de Grefa Curții la 27 mai 2004.

23. Aceasta amintește că data introducerii unei cereri este cea a primei scrisori prin care reclamantul formulează, chiar și în mod sumar, capetele de cerere pe care intenționează să le formuleze [a se vedea, de exemplu, *Gaillard împotriva Franței* (dec.), nr. 47.337/99, și *Arslan împotriva Turciei* (dec.), nr. 36.747/02, CEDO 2002-X (extrase)]. Având în vedere considerațiile precedente, Curtea consideră că data introducerii cererii este, cel târziu, data la care scrisoarea a fost pusă la poștă și ajunge la concluzia că aceasta a fost introdusă în termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 paragraful 1 din Convenție.

24. Curtea constată că cererea nu este în mod vădit nefondată în sensul art. 35 paragraful 3 din Convenție. Pe de altă parte, Curtea subliniază că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Cererea trebuie declarată, așadar, admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

25. Reclamanta consideră că reacția conducerii televiziunii naționale nu era nici necesară, nici oportună, dovedindu-se complet disproporționată și fără justificare legitimă.

26. Guvernul subliniază mai întâi că respectivul comunicat de presă a fost preluat în totalitate de mijloacele media și că acestea din urmă l-au prezentat fără a-i adăuga reflecții sau comentarii. Guvernul consideră că este important să repună afirmațiile în litigiu în contextul lor și să se observe că era vorba exclusiv de o reacție la afirmațiile reclamantei, care denunța

reînstituirea cenzurii în cadrul televiziunii publice. În opinia Guvernului, părțile au ales să supună litigiul lor de muncă dezbaterii publice.

27. În continuare, Guvernul consideră că în comunicat nu s-a putea evidenția nicio intenție de calomnie, în măsura în care judecățile de valoare incluse în document nu vizau decât fapte cu caracter general și nedeterminat. Guvernul afirmă că o eventuală sancțiune civilă pronunțată de instanțele interne împotriva persoanelor denunțate de reclamantă s-ar fi putut interpreta drept o încălcare a art. 10 din Convenție în esență.

28. În fine, Guvernul consideră că prezenta cauză diferă de Cauza *Petrina împotriva României*, nr. 78.060/01, 14 octombrie 2008, și că prezintă asemănări cu Cauza *Pipi împotriva Turciei* [(dec.), nr. 4.020/03, 12 mai 2009], în care Curtea concluzionase că instanțele interne nu depășiseră marja de apreciere relativizând ponderea dreptului la protecția vieții private a reclamantului, menținând echilibrul intereselor concurente ale mediei în litigiu, în raport cu dispozițiile art. 10 din Convenție. Guvernul a concluzionat că reclamanta avea la dispoziția sa căi legale disponibile și eficace pentru a susține capetele sale de cerere întemeiate pe nerespectarea dreptului la protecția reputației sale și că autoritățile interne și-au îndeplinit obligațiile pozitive în materie.

2. Aprecierea Curții

29. Curtea amintește, cu titlu introductiv, că, deși art. 8 are ca obiect esențial protejarea individului împotriva ingerințelor arbitrare ale autorităților publice, acesta nu se limitează doar la a obliga statul să se abțină de la asemenea imixțiuni: la acest angajament negativ se pot adăuga obligații pozitive, inerente respectării efective a vieții private sau de familie. Acestea pot necesita adoptarea măsurilor pentru respectarea vieții private, inclusiv cu privire la raporturile dintre indivizi. Limita dintre obligațiile pozitive și negative ale statului în raport cu art. 8 nu se pretează unei definiții precise, dar principiile aplicabile sunt comparabile. În special, în cele două cazuri, trebuie luat în considerare justul echilibru ce trebuie menținut între interesul general și interesele individuale, statul beneficiind în orice situație de o marjă de apreciere (*Pfeifer împotriva Austriei*, nr. 12.556/03, pct. 37, CEDO 2007-XII).

30. În prezenta cauză, Curții îi revine sarcina de a stabili dacă statul, în contextul obligațiilor pozitive care decurg din art. 8 din Convenție, a menținut un just echilibru între protecția dreptului reclamantei la reputația sa, aspect ce ține de dreptul la protecția vieții private, și libertatea de exprimare protejată de art. 10 (*Petrina*, citată anterior, paragraful 36; *Von Hannover împotriva Germaniei*, nr. 59.320/00, paragraful 70, CEDO 2004-VI). Astfel, Curtea consideră că obligația pozitivă care decurge din art. 8 din Convenție trebuie să se aplice în cazul în care afirmațiile susceptibile să afecteze reputația unei persoane depășesc limitele criticilor acceptabile din perspectiva art. 10 din Convenție (*Petrina*, citată anterior, paragraful 39).

31. În speță, Curtea observă în primul rând că nu se contestă faptul că cei din conducerea SRTV adresaseră comunicatul de presă jurnalelor pentru a răspunde la afirmațiile prin care reclamanta denunța reînstituirea cenzurii. Deși ține seama de loialitatea pe care reclamanta trebuia să o aibă față de angajator, Curtea consideră că afirmațiile imputate

acesteia pot fi considerate ca intrând de asemenea sub incidența protecției art. 10 din Convenție și că, în consecință, trebuie introduse în această calitate în balanța intereselor aflate în joc.

32. Curtea reține, în continuare, că reacția conducerii SRTV nu a fost spontană: nu erau discuții ținute în direct și greu de retractat (a se vedea, *a contrario*, *Fuentes Bobo împotriva Spaniei*, nr. 39.293/98, paragraful 46, 29 februarie 2000), ci un comunicat de presă întocmit de un departament specializat din televiziunea publică română.

33. Curtea observă în acest sens că afirmațiile în litigiu conțineau afirmații care puneau în discuție în mod direct discernământul reclamantei pe care o considerau victima unor manipulări politice. Se făcea totodată referire la problemele de familie ale reclamantei, precum și la relațiile conflictuale pe care le-ar fi creat la locul său de muncă. De altfel, Curtea observă că Tribunalul București a admis că acel comunicat de presă din 20 ianuarie 2003 conținea expresii defăimătoare la adresa reclamantei (*supra*, paragraful 17).

34. În aceste împrejurări, Curtea consideră că trebuie să se orienteze spre o examinare minuțioasă a conținutului comunicatului de presă și în special a afirmațiilor referitoare la viața privată și la reputația reclamantei.

35. În acest sens, Curtea observă că acel comunicat de presă a repus în context declarațiile părții interesate, scoțând la iveală litigiul de muncă subsecvent, elaborând astfel o prezentare a faptelor relevante pentru a se putea contura o apărare împotriva afirmațiilor reclamantei. Totuși, Curtea ia act de faptul că respectivul comunicat nu se limita la prezentarea menționată sau la explicații pur factuale, ci conținea și afirmații referitoare tocmai la manipulările politice cărora le-ar fi căzut victimă reclamanta, precum și la starea sa emoțională, marcată printre altele de probleme de familie care i-au cauzat dificultăți în raporturile sale de muncă.

36. Curtea consideră că în această privință aprecierile care o prezentau pe reclamantă ca victimă a unor manipulări politice sunt lipsite de orice temei factual dovedit, în măsura în care nu exista niciun indiciu că persoana în cauză ar fi acționat sub influența vreunui interes partizan. Fiind vorba despre considerații privind starea emoțională a reclamantei, Curtea observă că acestea se bazează pe aspecte din viața privată a reclamantei, a căror divulgare nu pare necesară, având în vedere considerațiile de mai sus (*supra*, paragrafele 33 și 34).

37. În plus, Curtea consideră că aprecierea privind discernământul reclamantei nu poate fi considerată ca aducând un element indispensabil poziției SRTV, așa cum a fost exprimată prin comunicatul de presă, în măsura în care aceasta se baza pe elemente ale vieții private ale reclamantei cunoscute de conducerea SRTV (*supra*, paragraful 15).

38. Curtea consideră că în acest tip de cauze, având în vedere „efectul disuasiv” pe care l-ar putea avea o sancțiune penală, chiar și ușoară, o procedură civilă ar fi fost mai potrivită [*Cumpănă și Mazăre împotriva României* (MC), nr. 33.348/96, pct. 114 și 115, CEDO 2004-XI]. Totuși, în circumstanțele prezentei cauze, Curtea consideră că afirmațiile contestate de reclamantă au depășit limita acceptabilă și că instanțele naționale nu au reușit să

mențină un just echilibru între apărarea dreptului acesteia la reputație și libertatea de exprimare protejată prin art. 10 din Convenție.

39. Aceste elemente sunt suficiente Curții pentru a concluziona că statul nu și-a îndeplinit obligațiile pozitive pentru a garanta dreptul reclamantei la reputația sa și la respectarea vieții sale private și, în consecință, că a fost încălcat art. 8 din Convenție.

II. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

40. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

41. Reclamanta solicită 12.000 euro (*EUR*) cu titlu de prejudiciu moral pe care l-ar fi suferit în urma confirmării de către instanțele interne a afirmațiilor făcute în comunicatul de presă al SRTV.

42. Guvernul consideră că legătura de cauzalitate între prejudiciul moral invocat și suma solicitată cu acest titlu nu a fost dovedită și că o eventuală hotărâre judecătorească de condamnare ar constitui, în sine, o reparație suficientă pentru prejudiciul moral pretins de reclamantă. Guvernul consideră că suma solicitată de reclamantă cu acest titlu este excesivă și face trimitere la cauzele în care, în situații similare, Curtea a acordat sume între 1.500 și 3.000 EUR.

43. Având în vedere circumstanțele cauzei, Curtea apreciază că reclamanta a suferit în mod incontestabil un prejudiciu moral, pe care simpla constatare a încălcării nu ar reuși să îl repare. Ținând seama de circumstanțele cauzei și pronunțându-se în echitate, în conformitate cu art. 41, Curtea acordă reclamantei, ca reparație pentru prejudiciul moral, suma de 3.000 EUR cu acest titlu.

B. Cheltuieli de judecată

44. Reclamanta nu solicită restituirea cheltuielilor de judecată.

C. Dobânzi moratorii

45. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să fie calculată în baza ratei dobânzii facilității de împrumut marginal practicate de Banca Centrală Europeană, majorată cu 3 puncte procentuale.

Pentru aceste motive,

CURTEA

1. declară, în unanimitate, cererea admisibilă;
2. hotărăște, cu 6 voturi la 1, că a fost încălcat art. 8 din Convenție;
3. hotărăște, cu 6 voturi la 1:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de 3 luni din momentul în care prezenta hotărâre va deveni definitivă, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, 3.000 EUR (trei mii de euro) pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit, care se convertesc în lei la cursul de schimb din ziua efectuării plății;

b) că, de la data expirării termenului menționat și până la momentul efectuării plății, această sumă va fi majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade, și majorată cu 3 puncte procentuale;

4. respinge, în unanimitate, cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere. Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 3 mai 2011, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall, Santiago Quesada,

președinte, grefier

În conformitate cu art. 45 § 2 din Convenție și cu art. 74 § 2 din Regulament, se anexează la prezenta hotărâre opinia separată a judecătorului Myjer.

Opinia separată a judecătorului Myjer

(traducere)

Deși am o oarecare simpatie pentru raționamentul urmat de majoritate și soluția pe care a dat-o în această cauză, eu am votat pentru neîncălcare.

Potrivit viziunii mele asupra cauzei, reclamanta – care la vremea respectivă era angajată la Societatea Română de Televiziune (*SRTV*) și era prezentatoarea unei emisiuni culturale la canalul public România 1 - a fost informată că nu mai era autorizată să prezinte emisiunea respectivă și că urma să fie înlocuită de un coleg. Decizia era aparent legată de faptul că nu predase, timp de o săptămână, casetele video care conțineau emisiunile realizate. După înlocuirea sa, aceasta s-a plâns președintelui-director general al canalului. În absența unei reacții din partea acestuia din urmă, aceasta nu a respectat procedura internă care îi interzicea exprimarea în public, prin orice mijloc mediatic, a unei opinii critice la adresa serviciului public de televiziune fără a folosi în prealabil drepturile care sunt garantate la nivel

ierarhic și a dat unele declarații presei, făcând aluzie printre altele la reinstituirea cenzurii în cadrul televiziunii publice. Deși Curtea nu a fost informată în detaliu asupra termenilor folosiți de reclamantă, însuși faptul că, în calitate de angajată, a acuzat public SRTV de reinstituirea cenzurii nu era o afirmație neglijabilă, mai ales dacă se ține seama de contextul istoric deosebit al României. SRTV a reacționat prin publicarea comunicatului de presă reiterat la paragraful 8 din hotărâre, în care societatea nu se limitează la a răspunde în mod neutru la afirmațiile reclamantei, ci face referire și la starea emoțională a acesteia și chiar la eventuale manipulări politice.

În aceste condiții, reclamanta a deschis o procedură penală pentru insultă și calomnie, care s-a încheiat cu achitare: „conținutul comunicatului de presă care face obiectul plângerii penale nu conține elementele constitutive ale infracțiunilor de insultă și calomnie pretins a fi comise de inculpați“.

Apoi, reclamanta a depus o cerere la Curte pentru a reclama o încălcare a art. 8 din Convenție.

Este evident că prin Convenție nu se garantează nici dreptul la „răzbunare privată“, nici *actio popularis* [*Perez împotriva Franței* (MC), nr. 47.287/99, pct. 70, CEDO 2004-I]. În cazul în care un justițiabil alege calea justiției penale, este posibil oricum - având în vedere cerințele specifice ale dreptului penal - ca rezultatul final să fie o achitare. În ceea ce mă privește, consider că un justițiabil care deschide o procedură penală pentru insultă și calomnie (cu constituirea părții civile în scop punitiv și/sau în despăgubire), pentru a fi informat ulterior despre o achitare definitivă, trebuie fie să se oprească acolo, fie să încerce să urmeze calea ordinară a procedurii civile, chiar și pentru a obține doar o despăgubire simbolică sau pentru a-și apăra reputația.

Or, această posibilitate există în România.

Articolele relevante din Codul civil prevăd următoarele:

ARTICOLUL 998

„Orice faptă a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșeală s-a ocazionat, a-l repara.”

ARTICOLUL 999

„Omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar și de acela ce a cauzat prin neglijența sau prin imprudența sa.”

Această abordare este de asemenea conformă cu dreptul internațional relevant (a se vedea *Artun și Güvener împotriva Turciei*, nr. 75.510/01, pct. 16, 26 iunie 2007, și *Otegi Mondragon împotriva Spaniei*, nr. 2.034/07, pct. 16, 30, 15 martie 2011), precum și Rezoluția 1.577(2007) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, intitulată „spre o depenalizare a calomniei“.

Deși raționamentul majorității judecătorilor, prezentat la paragraful 38 din hotărâre, arată clar că și aceștia se gândeau că ar fi putut fi mai indicat să urmeze calea civilă, constatarea finală a încălcării art. 8, bazată pe lipsa condamnării penale, nu acordă o pondere suficientă faptului că reclamanta încă mai avea la dispoziție calea civilă.

În această privință, s-ar putea concluziona chiar că reclamanta nu epuizase căile de atac interne.